

Tuletõrje Teated

EESTI ÜLERIIKLIKU TULETÕRJE LIIDU
VÄLJAANNE

Eesti Omavalitsuste Kinnitus Aktsia Selts

✻ ✻ ✻ „OMA“ ✻ ✻ ✻

Asutatud 1920 aastal.

Põhi- ja tagavara kapitalid üle Kr. 520.000.— Oma majad Tartus ja Viljandis.

Toimetab

**tule-, elu-, rahe-, klaasi-, kodu-
loomade ja murdvarguse vastu**

kindlustusi soodsatel tingimistel.

Edasikindlustuste vastuvõtmine valla kindlustusseltsidelt.

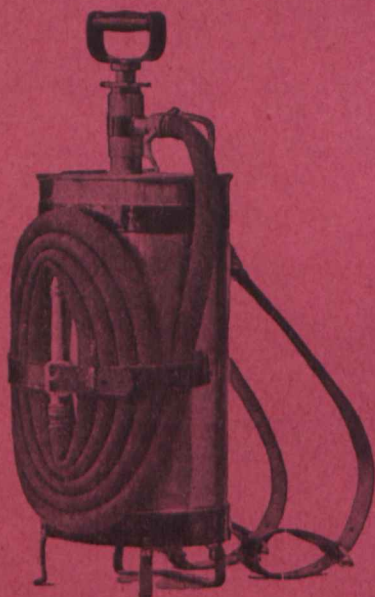
Seltsi aktsionäärideks on linna ja maa omavalitsused, paljud alevi- ja vallavalitsused.

Seltsi juhatus: TARTUS, Riia tn. 41, omas majas, — kõnetr. 3-44 ja 5-62.

Peaagentuurid: Tallinnas, Väike-Karja 3, kõnetr. 437-59.

Rakveres, Viru Panga juures, kõnetr. 1-09.

===== AGENDID KÕIGIL POOL. =====

Seljas kantav hüdropult

Tule alguses on kõige hõlpsam tuld kustutada hüdropuldiga.

Uuem tulekustutus-riist on seljas kantav hüdropult.

Tuletõrjed, kandke hoolt et igas külas ja igas talus oleks oma tuletõrje, seljas kantavate hüdropuldidega. Seljas kantava hüdropuldiga saab jalgrattal sõites kõige kiiremini tulekahju kohale.

Seljas kantavad hüdropuldid ühes 4 meetri pikkuste kummist 20 m/m läbimõõduga voolikutega saada

Liidu laost hinnaga Kr. 66. —

TULETÖRJE TEATED

::

Kuukiri.

::

Toimetus ja talitus Tallinnas, Narva mnt. 12.

Tel. 312-65 Äritunnid k. 9 h. — k. 4 p. l.

Aadress igasugustele saadetistele: Tallinna, Narva mnt. 12, Kuukiri „Tuletõrje Teated“.

Tellimishind: aastatellijaille, kes tellimishinna ette tasuvad 1 kr., teistele 1 kr. 20 senti.

Vastutav toimetaja A. Pirker.

Väljaandja: Eesti Üleriikline Tuletõrje Liit.

Kuulutuste hinnad (kroonides).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülg . . .	35.—	18.—	—	—
Teksti ees ja sees . . .	28.—	15.—	8.—	4
Kaane sisekülg . . .	25.—	13.—	7.—	3.50
Teksti järele . . .	20.—	11.—	6.—	3.

Hinnaalandus kuulutuse ilmumisel ühesuguse tekstiga 3—5 korda 50%, 6—8 korda — 10%, 9—11 korda 15%, 12 korda — 20%

Nr. 6 (89).

Juuni 1932.

10. aastakäik.

Sisu:

Tuletõrje instruktoriga küsimusi. — Tuletõrje abinõude ja rakmete katsetamisest. — Kas hüdropult on kohane tulekustutus-abinõu maal? — Uuemad abinõud tule vastu võitlemiseks. — Katsed mehaaniliselt valmistatud vahuga Stockholmis. — Kaks juubilarit Võru tuletõrjes jne. jne.

Teadaanne.

Eesti Üleriikliku Tuletõrje Liidu juhatus teatab sellega kõigile tuletõrje ühingutele ja tuletõrje tegelastele, et alates 21. maist s. a. asub

Liidu kaubaladu ja kantselei

Narva maantee nr. 12

Telefon 312-65

E. Ü. Tuletõrje Liidu juhatus palub uut aadressi meeles pidada ja ühingu tegelasi külastada Liidu ladu ja kantseleid uuel kohal.

E. Ü. T. Liidu juhatus.

Tuletõrje instruktori küsimus.

Praegune aeg on majanduslikult raske, kuid ei tohi tuletõrje end heidutada lasta raskest majanduslikust kriisist ajast, tuletõrje abi ja oskust läheb nüüd rohkemgi vaja, kui harilikul ajal. Iga majanduslik hävitus, iga tulekahju, võib ainult süvendada majanduslikke raskusi.

Meie tuletõrje on iga aastaga oma tulekustutus-abinõude tagavara suurendanud ja täiendanud ning täiendab seda nüüdki, raskest ajast hoolimata, kuigi väiksema hooga.

Kuid vähe on tuletõrjel sellest, et soetada tulekustutus-abinõusid, vaid sama tähtis ja tarvilik on ka rõhku panna selle peale, et neid abinõusid osatakse käsitada hästi ja otstarbekohaselt.

Tuletõrje ühingute oskuse arendamisele on Tuletõrje Liit alati püüdnud kaasa aidata. Selleks asutati oma ajakiri, selleks pandi ametisse tuletõrje instruktor. Instruktori ülalpidamiseks on Tuletõrje Liit kulutanud suuri summe, mis lõpuks läksid nii suureks, et Liidu tulud enam ei lubanud pidada alalist palgalist instruktori. Pärast A. Pirkeri lahkumist, 1. juulil 1931. a. ei ole Liidul võimalik olnud uut palgalist instruktori ametisse võtta, kuid silmaspidades ühingute instrueerimise tähtsust, ei võinud Liidu juhatus seda tööd katki jätta. Instrueerimise kohused said pandud instruktori-kohusetäitjatele A. Pirkeri'le, V. Peterson'ile ja F. Parmask'ile, kelledele maksetakse tasuks ainult päevaraha. Kulud on nüüd palju väiksemad, kui vare-

malt ja meil tegutsevad instrueerimise alal nüüd kolm meest endise ühe asemel.

Olles koha peal Liidu juhatuse otsuste täitjaks, Liidu jooksva tegevuse korraldajaks, olen püüdnud erilist rõhku panna sellele, et kõigi ühingute nõudmised instruktori peale, saaksid alati täidetud. Eriti on püütud korraldada lühiajalisi kursusi, milledest on osavõtt olnud hoogsam ja elavam, kui varemalt, mis näitab et tuletõrje ühingutes kasvab huvi oma oskuse täiendamise vastu.

Kursused tuletõrje juhtidele, millest varemalt küll palju räägitud, on nüüd saanud juba tõsiasjaks.

Möödunud aastal korraldati maakondlikke kursusi tuletõrje juhtidele Petseris ja Haapsalus, tänavau peetakse neid Tartus, Viljandis, Võrus. Peale selle on mitmed kihelkonnalised tuletõrje kursused ettevalmistamisel nagu Märjamaal, Simunas jne.

Võib kindlasti öelda, et instrueerimise asi pole mitte tagasi läinud, ega seisma jäänud, vaid samm sammult edenenud

Instruktori küsimus on Tuletõrje Liidul alati seisnud päevakorras tähtsana asjana ja jääb selleks ka edaspidi. Loodan, et uus Liidu juhatus seda küsimust püüab käsitada sama tõsiselt ja heade tagajärgedega.

F. Vahtmeister
abiesimees.

Kõigile tuletõrje juhtidele!

Laupäeval, 11. juunil, peetakse Tapal üleriiklikku tuletõrje peameeste päeva, kus tuleb arutusele rida tähtsaid tuletõrje küsimusi. Peameeste päevast võivad osa võtta kõik peamehed, abipeamehed ja teised tuletõrje juhid, üldse kõik kellel on huvi tuletõrje asja vastu. Loodetavasti ei jäta ükski tuletõrje peamees, kellel vähegi on võimalik, Tapale sõitmata. Nii siis, kõik tuletõrje juhid — 11. juuniks Tapale!

Tuletõrje abinõude ja rakmete katsetamisest.

Tuletõrje juhtidel lasub suur vastutus. Tuletõrje juht peab valvama selle järele, et tema käsutusse antud tuletõrje abinõud korras on ja töötamisel need oma ülesandeid tarvilikult täidavad. On mitmel korral valusalt silma torganud ajalehe sõnumid, kus mainitakse juhust, et tuletõrje prits ei andnud vett või tuletõrjel polnud nii palju voolikuid, mis oleks ulatanud lähemast veekogust tuleni. Mõni tuletõrje komando pole nähtavasti üldse vaevaks võtnud vahete vahel katsetada oma kustusabinõude töötamist!

Tuletõrje kasutada olevate pääste- ja ronimise abinõude kaudu on tuletõrje juhtide usalduse ja vastutuse alla antud hulk inimelusid. Pääste- ja ronimise abinõude korras või ettevaatamatus nendega ümberkäimisel on maksnud nii mõnegi tuletõrjuja ja kaaskodaniku elu. Kord on katkenud vigane ja kontrollimata päästenõör ja päästetav on varisenud tänavale purustatud tombuna. Kord on kõrgelt langenud konksredel ühes tuletõrjuga. Kord on mehaaniline redel tagurpidi kukkunud, ladvaga vastasmaja külge peatuma jäänud, külgehaagitud ronija vana päästevöö aga rebenenud ja mees paisatud vastu kivimüüri surnuks. Sarnaseid juhuseid võib palju loeteleda. Igalpool on erandid, kuid suuremalt osalt langeb siin süü vastavatele juhtidele, kes pole küllaldaselt valvanud tuletõrje abinõude korrasoleku ja rakmete kõlblikkuse järele, ega pole tarvitusele võtnud tarvilikke ettevaatuse abinõusid õnnetuste ärahoidmiseks.

Kõik tuletõrje abinõud ja tuletõrjujate rakmed tulevad vähemalt kaks korda aastas korralikult läbi vaadata ja katsetada.

Ronijate vöö riputatakse karabiiniriga varna, ja vööd koormatakse raskusega (umbes 300 kg). Hiljem tulevad samuti ka kõik vöö küljes olevad rõngad katsetada. Pärast igakordset töötamist tuleb vöö korralikult puhastada ja üle vaadata. Vigane vöö ei kõlba ronimise ja päästetöödeks.

Tuletõrje päästenõör tuleb hoida välismõjude eest. Nõör peab olema kokku keritud nii, et ta kiiresti tarvitamise valmis on ja varjatud nahk- või presentkotiga. Pärast tulekahju või harjutust tuleb niiskeks saanud päästenõör laiali

laotada ja kuivatada, samuti ka pärast kauemaajalist seismist kokkukeritult. Päästenõõri katsetamiseks riputatakse ta terves pikkuses ülesse ja koormatakse teda alumise otsa kaudu poole tunni jooksul 400 kg raskusega. Võib ka ülesriputatud nõõri otsa siduda ainult 75 kg raskus ja sellel kukkuda lasta ühe meetri kõrguselt. Pärast katsetamist tuleb päästenõör kontrollida. On ta vigastatud, siis on ta inimese päästmiseks kõlbmata.

Tuletõrje redel on ehitatud harilikult kuuse- (peeled) ja saarepuust (pulgad). Tuletõrje redelit ei või iialgi värvida, siis ei saa ju üldse kontrollida, kas peeled ja pulgad on terved. Redel tõmmatakse üle harilikult värnitsaga, nii et puu kiud läbi paistavad. Pärast töötamist tuleb redel korralikult puhastada ja asetada kuiva ning varjulisse kohta.

Nõjatusredel peab vastu panema survele, mis harilikult redelit painutab ja sellepärast katsetatakse teda sel teel, et asetatakse redel otsadega pukkidele, mees istub ratsa redeli keskkoha ja ettevaatlikult kiigutab end redelil. Pärast kiigutamist peab redel endiselt sirge olema. Sama korratatakse redeliga ka teiselt poolt.

Konksredel selle vastu on määratud vähem surve vastuvõtmiseks kui tõmbe kandmiseks piki redelit. Sellepärast ei või konksredelit iialgi tarvitada nõjatusredelina. Katsetamiseks asetatakse redel konksupidi aknasse ja riputatakse redeli jalga üheks tunniks umbes 200 kg raskust. Surve kandjõu proovimiseks asetatakse redel pukkidele ja koormatakse ettevaatlikult umbes 70 kg raskusega, korratatakse sama ka redeli teise poolega. Pärast katsetamist peavad redeli konks ja peeled moonutamata olema.

Väljatõmberedelil tulevad üksikud redelid proovida, asetades nad kõik pukkidele ja koormates iga üksiku redeli keskkoha umbes 100 kg-ga. On redel varustatud tugipuudega, tulevad ka need samal viisil katsetada. Tuleb järele vaadata, kas kõik ühenduskruvid ja mutrid alal on, kas nad korralikult kinni on keeratud, kas seal splindid olemas, kus need ettenähtud. Kõik raudosad peavad roostevabad olema ja läikima.

Kuna moodne tuletõrje taktika asetab esikohale peaaegselt seesmise pealetungi, siis on redelid, kui välise pealetungi abinõud harvem tarvitusel. Redelid on päästeabinõud ja kui niisugused nõuavad nad hoolsalt korrashoidu ja järelvalvet ning küllaldase ettevaatlikkusega seotud tarvitamist. Tuletõrje redelite kasutamine muuks, kui tuletõrje otstarbeks, on lubamatu.

Meie tuletõrjes on katuseredelid vähe tarvitusel. On aga tungivalt tarvilik, et eriti sindli- ja õlgkatusega asu-

lais iga hoone juures üks katuseredel oleks. Lendtule, sädemete ja katusel tekkinud tuleõnnetuse vastu võitlemiseks on katuseredel heaks abimeheks katusel töötamisel. Kuna katuseredel lamab katusel, siis pole temalt tarvis nõuda suuremat kandejõudu. Katsetamiseks on küllalt 50 kg raskusest. Konkssuga varustatud katuseredelit katsetatakse samuti kui konksredelit, riputades redel konkssuga aknasse ja koorimates teda ainult 100 kg-ga.

F. P.

Kas hüdropult on kohane tulekustutus-abinõu maal?

Üks noor tuletõrje Võrumaal, olevat oma koosolekul otsustanud: hüdropulti mitte osta, sest see pole maal kohane tulekustutusriist. Kas on siis lugu tõesti nii, et hüdropuldiga pole maal teha midagi?

Peame otsekohe kindlasti seletama, et see otsus, kui see tõesti sel kujul vastu võeti, on suur eksitus. Nii kodu- kui ka välismaa kauaaegne praktika on kindlasti tõendanud, et hüdropult on tuletõrjele hädatarvilik riist, nii linnas kui maal. Linnades ja paljudes maakohtades välismaal on käsiprits jäätud kõrvale ja käsipritside asemele võetud mootor- ja autopritsid, kuid sellest hoolimata seisab hüdropult endiselt aukohal ja seda riista tarvitatakse tuletõrjete peaaegu kõige rohkem.

Hüdropult on kõigepealt tähtsam esimeseabi andmise riist. Tulekahju alguses on hüdropult see, millega algava tulekahju kõige väiksema vee kahjuga saab kustutada. Sellepärast on ka alati seletatud, et hüdropult peaks olema igas talus, igas majas, et tuleõnnetuse puhul võimalikult kiiresti alata võitlust tule vastu.

Iga maa tuletõrje peaks omale asutama väikese löögigrupi ehk lentsalga, kuhu kuuluksid nooremad tuletõrjujad kellel on jalgrattad, auto ja kes oleksid varustatud hüdropultidega. Löögigrupi mehed kihutaksid nii pea kui tulekahju teade saabub, aegaviimatult tulekahju kohale ja hakkaksid tööle. Kui tulekahju on veel väikene, põleb veel maja sees, siis on palju võimalusi, et sellest saab jagu hüdropultide jugadega. Kui aga tulekahju on suurem, ka siis on löögigrupist

suur kasu, hüdropultidega hoitakse tule levinemine kinni. Seni kui kohale jõuavad suuremad pritsid, seni kui seatakse korda voolikuliin, mis ikkagi nõuab teatud aega, seni hoitakse tuli hüdropultide mõju all.

Ja kaitsmisel on hüdropult jällegi hädatarvilik. Tuli on ähvardav, tulesädemed ja tunglad lendavad kaugele kõrvalhoonete ja naabri majade katustele, siin seal hakkab katus lõkendama. Kui aga iga maja juures on mees valvel hüdropuldiga, võib ta katusele langenud tulekahutuse siimapilkselt kustutada. Käsi- pritside ei ole kunagi nii palju, et neid saab igalepoole tarvitada kaitsetöödele, nendega püütakse kustutada tulekahju.

Kui suur tuli on juba kustutatud, siis immitsevad väikesed tulepesad siin ja seal, kas seina voodri vahel, põranda all, akna ja ukse lenkide all jne. Need tulevad avastada ja kustutada. Kui selleks tarvitada suuremat pritsi, tuleks anda palju rohkem vett ja veekahjud on siis sagedasti suuremad kui tulekahjud. Jällegi on hüdropult see riist, mis järelkustutamisel ja tulepesade lõpulikul hävitamisel on see õige ja asetamatu abinõu.

Tuletõrje on oma töö teinud, kohale jääb valvemeeskond ja neilegi on kohasemaks kaitseriistaks hüdropult, millega saab kustutada mõnd peidus olevat ja uuesti algavat tulukest.

Ükski korralik tuletõrje, nii linnas kui ka maal, ei saa läbi ilma hüdropultideta ja meie jääme selle hüüdsõna juure: Muretsege rohkem hüdropultel!

Uuemad abinõud tule vastu võitlemiseks.

Välismaa tuletõrje ajakirjades arutatakse küsimust, kas praegune tulekustutamise viis — kus tulekustutamiseks tarvitatakse peaaesjalikult vett — on praegusel ajal veel küllalt otstarbekohane ja kas teaduse ja tehnika edusammud keemiliste tulekustutusabinõude juures, ei kohusta tuletõrjesid senisest suuremat tähelepanu pöörama nende peale ja tulekustutamisel ärakutsutama suuremal arvul lämmastavaid gaase?

Saksamaa tulekindlustusseltside kongressi ajal, tänavu aastal, korraldati Saksamaal, Dresdenis, katsed mitmesuguste uuemate tulekustutus-abinõudega.

Katseteks ehitati kolm $2 \times 2 \times 2,5$ meetri suurust puust näitemajakest, mis süüdati põlema ja 10 minutilise põlemise järele kolme erisuguse kustutusriistaga kustutati.

Esimene katse tehti Total vabrikusõehappe — kuivkustutajaga. Kustutusriist koosneb autost, millel asub kustutuspulbri (natrium bikarbonat) nõu mis sisaldab 500 kg. pulbrit ja 6 sõehappepudelit, mis sisaldavad kokku 180 kg. vedelat sõehapet. Kustutaja külge ühendatakse harilik tuletõrjevoolik ja mõne käsitsi võttega pannakse aparaat töötama ning sõehappe ja pulbrisegu juhitakse joatoru kaudu tulepesa peale. Tulelämmatamine sünnib kiiresti ja ilma ühegi veekahjuta.

Kuivkustutaja kustutusmõju seisab ühest küljest kustutus joa mehaanilisest rõhust tuleleegi peale mis lööb tule surnuks ja teisest küljest sõehappe lämmatus mõjust, mis kustutab tule.

Sellejärele katsetati a/s. Minimaxi keemilist vahukustutajat, mille uuema mudeli vahugeneraator võib minutis valmistada kuni 7 kantmeetrit vahtu. Voolikuliin ühendatakse vahugeneraatoriga ja hüdrandiga. Kuiv vahupulber ühinedes hüdrandist purskava veega muutub voolikus generaatorist kuni joatoruni jõudes sitkeks keemiliseks vahuks ja juhitakse tulepesa peale.

Vaht katab põleva asja nagu paksu tekiga ja ei lase enam õhu hapnikku juure ja tuli lämbub.

Järgnes katse õhu-vahuriistaga, mida näitas Dresdeni äri Schöne — Dresden — Hellerau. Auto peale on ehitatud vee reservuaar ja selle ette õhu-vahu valmistaja aparaat, mille paneb käima automootor. See aparaat ei valmista vahtu mitte keemilisel teel, vaid õhust ja veest. Kustutamine sünnib samuti nagu keemilise vahukustutajaga.

Lõpuks demonstreeriti veel Total vabrikusõehappe-lumekustutajat. Aparaat asub kaherattalisel kaarikul ja on varustatud 4 ehk 8 kokkupressitud gaasi pudeliga, selle juure kuuluva armatuuriga, kõrgerõhu voolikuga ja lume väljaviske toruga. Pudeli lahti keeramine ventiili abil sünnib kiiresti ja nii pea kui vesi jõuab juure algab sõehappe-lume valmistumine.

Suur vannitais põlevat bensiini kustutati mitu korda, ainult mõne sekundi jooksul, mis näitab, et sõehappe-lumekustutaja on kindel kustutus-abinõu mitmesuguste vedelikkude põlemisel. Kustutus mõju seisab esiteks selles, et sõehappe-lumi oma suure külmuse (79 kr. alla nulli) juures jahutab põleva vedeliku alla süttimis punkti ja sellega kustutab tule, teiseks mõjub sõehappelumi samuti nagu vaht lämmatades, tekitades tulepesa ümber paksu korra sõehappe rikast udu.

Sõehappe-lumekustutaja on siis vedelikkude põlemisel erikustutaja. Et sõehappe-lumi elektri voolu põrmugi edasi ei anna, siis on see väga kohane kustutusabinõu elektri-sisseseadete juures.

Nagu neist katsetest näha, on praegusel ajal peale vee, küllalt abinõusid, millega võib edukalt võidelda tule vastu. Keemiliste ja vahukustutajate tarvitusele võtmist suuremas ulatuses takistab praegu veel nende abinõude kõrge hind ja nendega töötamise kallidus. Väiksemas ulatuses — käsi-tulekustutajatena — tuleb aga nende peale pöörata küll suuremat tähelepanu, kui seni.

Katsed mehaaniliselt valmistatud vahuga Stockholmis.

Soome Tulekaitse ühingu ajakirjas „Palovartija“ kirjutab Stockholmi tuletõrje päälük kapt. A. Svinhufvud huvitavatest katsetest mehaaniliselt valmistatud vahuga.

Stockholmi tuletõrje on omale tellinud ja ehitanud kahele autopritsidele vahupumbad, üks 1800 l., teine 2000 liitrilise töövõimega minutis ja kolmas on ehitamisel. Samuti paigutatakse ehitusel olevale tuletõrje laevale kaks vahupumpa. Autopritsidele on tsentrifugaal pumba peale asetatud nõu, mis sisaldab 160 liitrit saponini leotist, millest jätkub 70 minuti jooksul 140.000 liitri vahu valmistamiseks. Leotises on iga 5 liitri vee kohta 1 kg. saponini. 1,2 liitrist segust saab 1000 liitrit vahu.

Mehaaniliselt valmistatud vahus on 90% õhku, 10% vett ja umbes 0,2% saponini leotist. Mehaaniliselt valmistatud vaht tuleb 12 korda odavam, kui keemiline vaht. Praegu tehakse katseid ühe Rootsi tehase tööstuse jätetega, millest arvatakse saada sobiv tooraine vahu valmistamiseks. Kui need katsed õnnestuvad, läheb mehaanilise vahu valmistamine nii odavaks, et vahu kustutajaid võivad muretseda omale ka vabatahtlikud tuletõrjed. Vahu pumpane asetamine mootorpritside ja tuletõrje autode peale ei tee raskusi, ükskõik, kas auto peal on tuletõrje pump ehk mitte.

Tähelepanu väärt on vahu valmistamise juures vähene veetarvitus, nii, et vahu kustutajaga võib ka niisuguses

kohas, kus veesaamine raske, väga häid tagajärgi saavutada tulekustutamisel. Tuleb märkida veel seda, et vahuga kustutades — näiteks põõningu tulekahjul — võib hoiduda veekahjude eest. Peale hinnaodavuse, on mehaanilisel vahul veel see paremus, et sellega saab palju pikema jao, kui keemilise vahuga. Seda kinnitavad ka Stockholmis tehtud katsed.

Vahupumbast võeti esiteks kaks 60 meetri pikkust, 63 m/m. voolikuliini, ühel oli 30 m/m. joatoru, teisel 35 m/m. joatoru. Nendega võidi vabalt katta vahuga õppetorni kuni 23 meetri kõrguseni. Selle järele võeti vahupumbast 150 meetri pikkune, 63 m/m. voolikuliini ja viidi see õppetorni rõdule, mis maapinnast 64 meetrit kõrgel. Tarvitades 30 m/m. joatoru saadi 1,5 minuti jooksul tugev 20 meetri pikkune vahujuga.

Tasasel maapinnal võeti kaks 300 meetripikkust 63 ja 76 m/m. voolikuliini, mille juures tarvitati 30 ja 35 m/m. joatorusid. Esimesest saadi 18 meetri pikkune, teisest 25 meetri pikkune tugev vahujuga.

Esimese katse juures oli vahupumba surve 3 atmosfääri ja viimase katse juures 5,7 ja 5,8 atmosfääri.

Katsete tulemused räägivad ise oma eest.

Mehaanilise vahu erikaal on 0,16, see tähendab, et vaht on 7 korda kergem kui vesi ja sellepärast ongi võimalik seda paisata nii kõrgele ja kaugemale.

Tartu maakondlik tuletõrje kursus 3 — 5 juunil.

Tartu maakondliku tuletõrje kursusele 3 — 5 juunil oli end osavõtjatena üles annud 45. Tartumaa tuletõrje ühingust kokku 122 tuletõrje tegelast. Loengud ja praktilised õppused olid 3. ja 4. juunil. Pühapäeval 5. juunil korraldas Tartu vabatahtlik tuletõrje oma tuletõrje komando harjutused, tulekustutus manöövri ja paraadi, mida kursusest osavõtjad pealtvaatasid.

Kursuse kavatsus oli: Riviõppus ja võimlemine kapt. Ustovi ja peamees A. Punga juhatusel. Tuletõrje riistad. F. Parmask. Tuletõrje taktika. A. Punga. Mootorprits. M. Puust. Mis

tuletõrjuja peab teadma ehitustest ja ehitusmaterjalidest. Arhitekt A. Matteus. Elekter. Ing. dir. J. Kuusik.

Tuletõrje tähtsus, ajalooline areng ja tuletõrje seadus. V. Peterson. Esimene abiandmine. Dr. V. Lindberg. Veemuretsemine. F. Parmask. Tuletõrje ühingute korraldus, distsipliin jne. V. Peterson. Tulekahjude põhjused. V. Peterson. Päästetööd. V. Peterson. Harjutus käsipritsiga M. Pärn. Praktilised harjutused riistadega. L. Annok.

Lõpuks oli ühine lõunasöök.

Kursus läks väga hästi korda.

Kaks juubilarit Võru tuletõrje peres.

Ühingu esimees Songi ja peamees Spohr 60. aastased.

27. mail 1932. a. pühitses Võru vabatahtliku tuletõrje peamees Vilhelm Spohr oma 60. a. sünnipäeva, missugusel päeval möödus ühtlasi 40 aastat sellest, millal Spohr astus Võru tuletõrjesse, kus ta viimase 20 aasta jooksul on olnud peamehe abi ja peamehe ametikohtadel.

V. Spohr on sündinud 27. mail 1872. a. Volmari maakonnas õpetaja pojana. Pärast Võru linnakooli lõpetamist, siirdus juubilar äri alale, kuhu ta on jäänud senini. Võru tuletõrje ridadesse astus juubilar 1889. a. reamehena veemuretsejate jaoskonda. 1899. ja 1900. a. oli Spohr ronijate jaoskonna juhataja ja 1901. kuni 1912. a. uuesti veemuretsejate jaoskonnas. 1912. a. valiti Spohr peamehe abiks, kus ta püsis tervelt 15 aastat. 1927. a. peale on Spohr Võru vabatahtliku tuletõrje peamees. Suured on Spohri teened Võru tuletõrje väljarendamisel, mis ka vastavat hinnangut on leidnud, sest tema rinda ehivad kõik tuletõrje aumärgid, ühesarvatuna ka Tuletõrje Liidu kõrgem hoolsusmärk.

Oma tegevuse tõttu on Spohr leidnud laialdase poolehoiu ja üldise tunnustamise, alati lahke ja sõbralik ning valmis ulatama oma avitavat kätt kus see vajalik. Juubilarit tema hällipäeval ei unustanud Võru seltskond, kes andis juubilarile üle mitu aadressi. Soovime juubilarile pikka iga ja tulemusrikast tulevikku, loodame et ta veel palju aastaid saab tegutsema Võru tuletõrje ridades, olles juhiks ja sõbraks alluvaile.

2. juunil 1932. a. pühitses Võru vabatahtliku tuletõrje ühingu esimees S. Songi oma 60. aastast sünnipäeva, võides ühtlasi tagasi vaadata oma 30. a. tegevusele Võru tuletõrje ridades. Samuel Songi on sündinud 2. juunil

S. Songi ja V. Spohr.

1872. a. Rāpinas, õpetaja pojana. Pärast Tartu õpetajate seminari lõpetamist oli juubilar 1895—1900. a. Rõuge kihelkonnakooli õpetajaks. 1900. a. asus Songi Võru linna poeglaste algkooli juhatajaks, missuguselt kohalt lahkus 1906. a. ja avas Võrus raamatu- ja kirjutusmaterjali kaupluse, mida juhib tänapäevani.

Võru vabatahtliku tuletõrje ridadesse astus juubilar 1902. a. ja nimelt päästjate jaoskonda, kuhu ta on jäänud tänapäevani. 1920. a. valiti Songi ühingu esimeheks, missugusele kohale on ta ikka korduvalt tagasi valitud. 1924. a. peale on Songi Üleriikliku Tuletõrje Liidu juhatuse liikmeks. Songi

tegevust tuletõrje alal on hinnatud, temale terve rea aumärkide andmisega, nii omab ta I. ja II. järgu hoolsusmärke jne.

Peale tuletõrje on Songil jätkunud veel aega osa võtta ka paljude teiste seltside tegevusest, olles ikka juhtijaks ja õhutamaks.

Oma energilise tegevuse ja lahke iseloomuga on juubilar leidnud omale palju sõpru ja sooja poolehoidu suuremas ringis.

Soovime mõlemale juubilarile pikka iga ja paremat õnne edaspidiseks tööks.

T ä h e l e p a n u k s !

E. Ü. Tuletõrje Liidu peakoosolekule sõitjatele.

Teatame kõigile tuletõrje ühingute esindajatele, kes sõidavad Tapale E. Ü. Tuletõrje Liidu peakoosolekule, et Teedeministeriumi vastu tulekul saavad kõik ühingute esindajad tagasisõidul suure hinnaalanduse. Maksta tuleb ainult 50 kilomeetri maa eest, kuna peale selle on sõit tasuta.

Neid ühingute esindajaid, kes soovivad Tapal ühiskorterit, palutakse kaasa võtta tekk, lina ja padi.

KAUBAMAJA

F. VAHTMEISTER

Tallinnas, S. Tartu mnt. 1. Kõnetraat 309-50 ja 457-25.

Soovitan võimalikult odavate hindadega oma suurest ladust:

*põllutöö- ja käsitööriistu ja masinaid,
majaehitajatele ehitusmaterjale,
kõiksugu majapidamise tarbeasju,
raua- teras-, vask- ja pudukaupa.*

Kui ainuesitaja Eestis soovitan:

*kuulsaid „Luigevikateid“ ja AUSTRIA
vikateid vastutusega, sirbid, luisuid ja käiad.*

MÜÜK SUUREL

JA VÄIKSEL ARVUL.

Kaupmeestel ja ühingutel kõige kohasem sisseostu koht.

Soome tuletõrje-seadus.

Tänavu aasta algul esitasid 16 mitmesse erakonda kuuluvat rahvasaadikut Soome parlamendile — eduskunnale vastuvõtmiseks tuletõrje-seaduse eelnõu. Olgugi, et meil praegu puuduvad teated selle seaduse vastuvõtmisest eduskunnas, loodame, et eduskund seaduses suuri muudatusi ei tee. Kuna Soome tuletõrje seaduse eelnõu hoopis lahu läheb Eesti ja Läti tuletõrje seadustest, on ehk meie lugejatel huvitav tutvuneda Soome tuletõrje seaduse eelnõu põhimõtetega.

Tuletõrje allub Soomes — seaduse eelnõu järele — valitsuse järelevalve alla. Läänides valvavad maahärrad (kubernerid) selle üle, et tuletõrje asja otstarbe kohaselt korraldatakse.

Seaduse järele peab iga linna, alevi ja maakogukonna omavalitsus hoolitsema tuletõrje eest.

Iga omavalitsus peab selleks maksa panema oma volikogu poolt vastuvõetud ja maahärra poolt kinnitatud tuletõrje määrused. Määrustega tuleb omavalitsuse piirkond jaotada kustutus-piirkondadeks, määrustega tulevad elanikkude kohused tuletõrje ja tulekaitse alal kindlaks määrata jne.

Tuletõrje päälikutel väljaõpetamise ja tuletõrje tehniliste katsete eest hoolitseb valitsus, kas otsekohe ehk tuletõrje-tehniliste asutuste kaudu.

Tuletõrje kulud kannavad omavalitsused, oma sissetulekust, kui selleks ei ole muid allikaid. Kui tuletõrje kulud lähevad omavalitsusele liig raskeks, annab valitsus abikas laenu ehk toetuse näol.

Igas omavalitsuses ajab tuletõrje asja tuletõrje komisjon ja tuletõrje päalik ning neis ringkondades kus ei asu tuletõrje päalik, kustutus-päälikud.

Tuletõrje komisjon valitakse omavalitsuse volikogu poolt. Komisjonis on esimees ja vähemalt kolm liiget. Üks komisjoni liigetest peab olema kas insener, arhitekt, ehitusmeister ehk mõni muu ehitus-tundja isik. Komisjon valitakse kolmeks aastaks.

Tuletõrje päaliku ja kustutus-päälikud valib omavalitsuse volikogu, muud

tuletõrje ametnikud tuletõrje komisjon. Tuletõrje komisjon peab istanguid tarviduse järele ehk kui seda nõuab maahärra, linna- või maavalitsus omavalitsuse volikogu või tuletõrje-päalik.

Komisjoni istangust võtab sõnaõigusega osa tuletõrje-päalik. Komisjon võib oma koosolekutele abiks kutsuda asjatundjaid.

Tuletõrje komisjoni ülesandeid võib panna ka mõne teise komisjoni ehk ametkonna peale, kes peab kõik nii talitama nagu nõuab tuletõrje seadus.

Tuletõrje-päalikul on õigus saada palka ja reiskulud. Kustutus-päälikud saavad päevaraha ja reiskulud tehtud tööde eest. Kui päalikuks on valitud mõni metsa- ehk muu ametnik, siis pole tal õigus saada palka omavalitsuselt, kuid saab päeva- ja reisuraha valitsuse summast.

Omavalitsused on kohustatud kohalistele oludele vastavat tuletõrjet korraldama.

Omavalitsuse tuletõrje määrustes tuleb ära määrata, missuguses kustutuspiirkonnas peab olema tuletõrje. Kui kustutuspiirkonnas ei ole vabatahtlikku ega muud tuletõrjet, ehk tuletõrje osakonda, siis on omavalitsusel õigus ja kohus korraldada üldine tuletõrje 18—50 aastastest omavalitsuse piirkonna elanikkudest.

Alevites ja linnades, kus on kuni 6000 elanikku peab olema palgatud pool-elukutseline tuletõrje ehk korraldatud vabatahtlik tuletõrje nii, et tulekahju teadet saades võiksid tulekustutus-riistade juhtijad ehk valvavad ühes riistadega viibimata sõita tulekahju kohale.

Linnades kus on rohkem kui 6000 elanikku peab olema palgatud ja kutseõpetust saanud elukutseline tuletõrje, mis asub pitsimajas ja reservis pool-elukutseline ehk vabatahtlik tuletõrje.

Omavalitsus peab tulekustutuseks ja inimeste päästmiseks muretsema niisugused abinõud, mis kohaliku julgeoleku kindlustuseks vajalikud ja riistade hoidmiseks tarvilikud ruumid. Samuti tuleb hoolitseda, et tulekahjust oleks

võimalik kiiresti teatada tule-
tõrjetele ja tuletoojatele ruttu anda
häiret.

Kauge-abiandmiseks tarvilikkude
kustutusriistade muretsemine sünnib
valitsuse abil ja toetusel.

Tuletõrje ametnikud ja omavalitsuse
tuletõrje teenistuses olevad isikud oma-
vad teenistuses samasugused õigused
ja kohused kui muudki ametnikud, sea-
duse järele. Politsei on kohustatud abi
andma tarve korral tuletõrjetele ja väär-
nähtustest tuletõrje alal kohe teatama
tuletõrje päälilikule.

Omavalitsused on kohustatud suur-
tulekahjude puhul vastastikku abi and-
ma, mille juures tasutakse abiks sõitja
kulud. Vastastikkuse abiandmise suhtes
võivad omavalitsused sõlmida kokku-
leppeid.

Tulekahjude ärahoidmiseks on igaüks
kohustatud tulega hoolega ümberkäima.

Kange tuulise ilmaga ja suure põua
ajal on keelatud teha metsas tuld. Võõ-
ral maal ei või ilma lubata ja ilma
tarveta teha tuld.

Metsas ehk metsa läheduses tuld
tehes tuleb võtta tarvitusele ettevaatuse-
abinõud, kas kaevamisega ehk muul
teel, et ärahoida tule levinemist.

Tulega ümberkäimise kohta ehitus-
tes, ladudes, tule hädaohu vähendamise-
ks ja päästetööde hõlbustamiseks,
mitmekordsetes majades, kirikutes, koo-
limajades, haigemajades, teatrites, kino-
des jne. jne. peab omavalitsus välja-
andma vastavad sundmäärused.

Samasugused määrused tulevad
anda tuleasemete järele vaatuse, korstna-
puhkimise jne. kohta.

Igaüks on kohustatud valvama, et
tema võimu piirkonnas täidetakse tule-
kaitsesse puutuvaid seaduseid ja mää-
ruseid.

Tulekahju korral peavad tarvekorral
kõik 18—50 aastased kodanikud tuletõrje
pääliliku käsul tulekustutustöödest osa
võtma.

Eraisikutele, kes tule kustutusest osa
võtnud, maksetakse tasu.

Kui tuleasemete järele vaatusel selgub,
et mõni tulease on tulekardetav, või-
vad tuletõrje ametnikud selle tarvita-
mise ära keelata ja nõuda, et teatud
aja jooksul ilmsiks tulnud puudused
saaks kõrvaldatud. Kui seda nõudmist
ei täideta, võib tuletõrje ametkond tar-
vilikke parandustöid lasta teha omaniku

kulul. Kui on tule hädaohu kõrvalda-
miseks viibimata tarvis ettevõtta tarvi-
likke parandusi ehk keelata midagi ja
omanik seda ei tee, võib tuletõrje pääl-
lik seda omaniku kulul viibimata lasta
teha ja tarvekorral abiks kutsuda po-
litsei. Igast niisugusest juhtumisest tu-
leb viibimata teatada maahärrale ehk
linna valitsusele. Sarnased kulud nõu-
takse omanikult sisse sunni korras.

Tuletõrje seaduse rikkujaid võib ka-
ristada raha trahviga ehk kuni 100
päevalise arestiga; raskematel juhtudel
3 kuulise vangistusega.

Seadus hakkab maksma 1. jaanuaril
1933. a. Kahe aasta jooksul peab iga
omavalitsus vastu võtma ja maahärrale
kinnituseks esitama kõik tuletõrje sea-
duse alusel väljaantavad tuletõrje ja
tulekaitse määrused. Kõik tuletõrje sea-
duse nõuded tulevad maksma panna
viie aasta jooksul, kui kohalikud olud
mitte ei nõua kiiremat korraldust.

See on Soome tuletõrje seaduse 64
paragrahvi sisu üldjoontes.

Seaduse eelnõu esitajad oma seletus-
kirjas tähendavad muu seas, et tule-
tõrje kulude katteks sissetulekute mu-
retsemiseks, tuleks seaduseandlisel teel
maksma panna 3% tulekindlustus-pree-
mia lisamaks. Kuna tuletõrje paremale
järjele seadmisega alaneks kindlustus-
preemia-maks, ei teeks sarnase maksu
sisseseadmine kindlustajatele suuri
raskusi.

Soome tuletõrje seaduse eelnõu
võrreldes Eesti tuletõrje seadusega,
näeme, kui suur on vahe. Eestis on kogu
tuletõrje peajasjalikult rajatud vabataht-
likkuse alusele; omavalitsuste osa tule-
tõrje korralduses on üsna väikene.
Soomes tuleks tuletõrje korraldus pea-
aegu tervelt omavalitsuste kanda ja
tuletõrjete kandvam osa oleks elukut-
selised tuletõrjujad, tuletõrje- ja kustu-
tus-päälilikud.

Soome tuletõrje korraldus tuleb oma-
valitsustele maksma õige palju, poole
protsendilise eelarve summaga poleks
seal teha midagi, vaid välja tuleb
panna miljonid. Meie omavalitsused
leiavad, et pool protsentigi on raske
välja anda ja ei taha sedagi maksta
tuletõrje toetuseks.

Soome tuletõrje seadusega tutvune-
des võime jälle kord veenduda, kui
suur majanduslik tähtsus on meie vaba-
tahtlikkudel tuletõrjetel.

E. T.

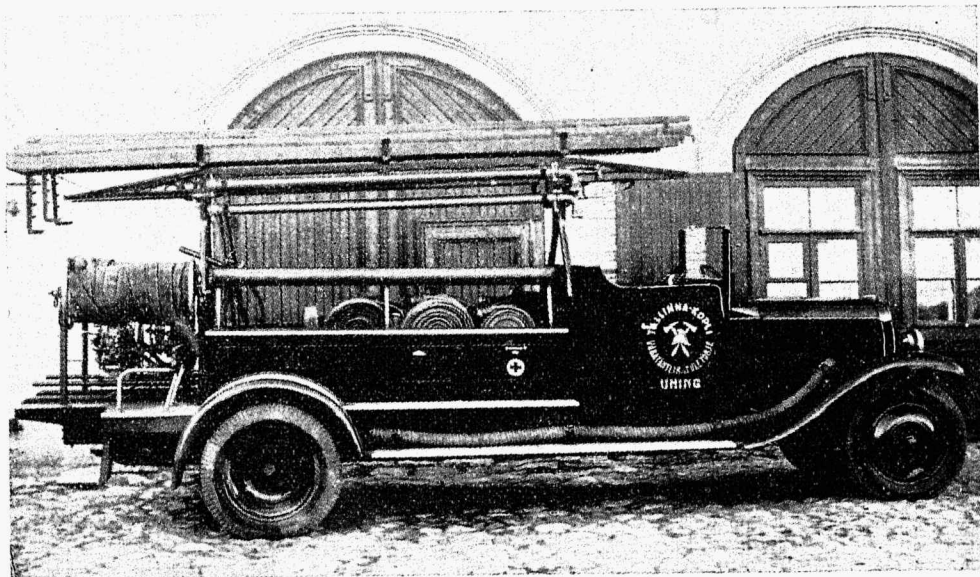
Tallinna Kopli vabatahtliku tuletõrje ühingu tegevusest.

Tallinna Kopli v. t. ü. märgib oma 1931. a. aruandes, et möödunud aasta majanduslikud raskused ei ole riivanud ühingut ega takistanud tema tegevust. Aasta jooksul on mõndagi saavutatud. Kõige tähtsam saavutus oli uue tuletõrjeauto muretsemine. Osteti autoalus ja ehitati see ümber tuletõrjeautoks. Seni pidid Kopli tuletõrjujad oma mootorpritsi, voolikuid jne. enda jõul vedama

Ühingu komandol oli ühiseid harjutusi, manöövreid ja paraade kokku 18 korda.

Möödunud aastal pühitses ühing oma 5. aastapäeva, mille puhul ühingu esimees hra V. Hansmann kinkis ühingule lipu.

Kopli tuletõrje pidas 17. aprillil oma aastapeakoosolekut, kus kinnitati 1931. a. aruanne ja 1932. a. eelarve. Ühingu kassa läbikäik oli 9192,35

Kopli v. t. ü. tuletõrjeauto.

tulekahju kohale, kuhu jõuti higisetena ja väsinutena, nüüd aga viib tugevajõuline auto, tuletõrje abinõud ja kuni 30 meest korraga kiiresti tulekahju kohale, kus võib end tööle rakendada täie jõuga.

Auto on nii konstrueeritud, et tarbekorral võib juure ehitada turbiinpumba, mida käima paneb automootor. See kavatsus teostatakse nii pea, kui seda lubab ühingu rahaline seisukord.

Uue auto muretsemisega on Kopli tuletõrje võitlusvõime tublisti kasvanud. Kuid kasvanud on ka vastutus. Seni tegutses Vene-Balti tehases ka elukutseline tuletõrje komando, see aga likvideeriti tänava aasta algul, nüüd tuleb Koplis valvel olla ainult vabatahtlikudel tuletõrjujatel, et kiiresti abianda tuleõnnetuse korral.

Möödunud aasta jooksul oli Kopli poolsaarel 13 tulekahju juhtumit, neist 3 suurt, 2 keskmist, 7 väikest ja 1 tahma põlemine.

kr., arvete seis aasta lõpuks 13.630,79 kr. Eelarve oli kokkuseatud 6260 krooni peale.

Ühingu juhatusest ametivanuse läbi lahkunud esimees V. Hansmann, ülemvarahoidja O. Oissar ja laekur K. Tuuberg valiti tagasi A. Strömlingi asemele, kes Tallinnast lahkunud, valiti juhatuse liikmeks A. Käo.

Revisjoni komisjoni valiti endised tagasi: J. Välja, V. Latsja ja E. Kangmann.

Valida tuli veel peamees ja abipeamees kuid ükski ettepanud kandidaat ei saanud tarvilikku häälteenamust. Valimised lükati edasi.

Tulet. Liidu peakoosolekule ühingu esitajateks valiti esimees ja peamees. Koosolek möödus rahulikult ja asjalikult.

Uus erakorraline koosolek peeti 18. mail, kus valiti uueks peameheks Albert Keelmann.

Viljandi maakondlik tuletõrje kursus.

18. ja 19. juunil.

Maakondlikkude kursuste asi hakkab liikuma ja õige röömustaval viisil Tartu maakondlik kursus peeti 3—5. juunil. Võrus ja Haapsalus on käimas ettevalmistustööd.

Viljandi maakondlik kursus on 18. ja 19. juunil. Kursuse kava:

Laupäeval 18. juunil.

Kell 8	— 9	Kogumine ja sissekirjutamine.
„ 9	— 10	Loeng: Tuletõrje tähtsus, ajalooline arendamine ja tuletõrje seadus.
„ 10	— 11	Käsiprits ja selle tundma õppimine.
„ 11	— 11,30	Riviõppus.
„ 11,30	— 12	Harjutus käsipritsiga.
„ 12	— 12,30	Voolikud ja nende korrasoid.
„ 12,30	— 14	Lõuna vaheaeg.
„ 14	— 15	Komando korraldus ja distsipliin.
„ 15	— 15,30	Mootorprits.
„ 15,30	— 16,30	Tulekustutuse taktika.
„ 16,30	— 17	Mis tuletõrjujal tarvis teada ehitusteadusest ja ehitusmaterjalidest.
„ 17	— 17,30	Gaasikaitse.
„ 17,30	— 18	Päästetöö. Esimeseabi andmine.
„ 18	— 20	Praktilised harjutused, käsi ja mootorpritsiga. Tulekustutus proov.

Pühapäeval 19. juunil.

Kell 7		Kogumine.
„ 7,30	— 8	Riviõppus.
„ 8	— 9	Hommikueine.
„ 9	— 10	Loeng: Vaimlised tegurid tuletõrjes.
„ 10	— 11	Viljandi vabat. tuletõrje manööver.
„ 11	— 12	Paraad.
„ 12	— 13	Lõuna vaheaeg.

Kell 13 algab Viljandi tuletõrje-päev.

Tuletõrje-päeva kava:

1. Avamine, juhatuse ja sekretariaadi valimine.
2. Tulekaitse tähtsus.
3. Tuletõrje tähtsus meie riigi ja rahva elus.
4. Tuletõrje ja kindlustusseltside koostöö.
5. Viljandi maakondliku tuletõrjekogu asutamise küsimus.
6. Tuletõrjepäeval ülestõstetud küsimused.

Juhime kõigi Viljandimaa ja lähema ümbruse tuletõrje tegelaste tähelepanu Viljandi maakondliku tuletõrje kursuse ja maakondliku tuletõrje-päeva peale. Kõik ühingute juhid ja kõik tuletõrjujad, kellel vähegi huvi asja vastu, 18. ja 19. juunil Viljandisse!

Ilmus trükist

Tulekustutamise õpetus

Kirjutanud Leo Pesonen, Soome Tulekaitse ühingu sekretär.

Hind 50 senti.

Kes raamatu hinna saadab rahas ehk markides väljaandjale: E. Tetsmann, Tallinn, Uus Kalamaja nr. 19—4, sellele saadetakse raamat koju kätte.

Jõhvi vabatahtliku tuletõrje ühingu tegevusest.

Jõhvi vabatahtlik tuletõrje ühing on käesoleva aasta jooksul juba 4 üldkoosolekut ära pidanud — 1 korralise ja 3 erakorralist, juhatusese koosolekuist rääkimata.

Nimetatud asjaolu oli tingitud sellest, et läinud suvel korraldas ühing oma hoonete kapitaalremondi, mis ühinguile ligi miljon senti maksma läks. Remondi tagajärjel on ühingu hooned korras, maja sai kõrgemaks ja ajakohasemaks ümberehitatud. Kuid remondiga olid seotud suured kulud ja ühingu tuli võlga teha. Erakorralised üldkoosolekud olidki selleks kokku kutsutud, et remondi kulude aruandeid kinnitada ja ettevõtjaga kokkuleppele jõuda. Nüüd on kõik need ühinguile muret tegevad küsimused heatahtlikult lahendatud.

Võlga on ühingul veel tasuda, kuid ühingul on kino näol ka sissetuleku allikas olemas, nii et ühing selle poolest ka julgelt tulevikku võib vaadata.

Ühingu juhatusese valimise asjus, mis esialgul raskusi sünnitas, on nüüd ka kokkuleppele jõutud. Ühingu peameheks valiti häälteenamusega härra Eduard Saik. Samuti on juhatusesest väljalangenud liikmete asemele uued valitud.

Ühingu juhatusese koosseisu kuuluvad praegu: — Tiido Käbin (esimees), Eduard Saik (peamees), Vold. Abelov (laekur), Nik. Vildenau (sekretär), Al-der Danilevsky (varahoidja), Joh. Pertens ja Al-der Schmidt.

Üleriikliku Tuletõrje Liidu koosolekule ühingu esindajateks valiti Tiido Käbin, Eduard Saik ja Nikolai Vildenau.

Läti Tuletõrje Liidu tegevusest.

Läti tuletõrje ajakirja „Ugunsdzesejs“ viimases numbris ilmus Läti Tuletõrje Liidu 1931. a. tegevuse aruanne.

Läti Tuletõrje Liidu nõukogu pidas aasta jooksul kolm koosolekut. Nõukogu on 11 liiget. Juhatus kus on 8 liiget pidas 32 koosolekut; 3 liikmeline revisjoni komisjon 4 koosolekut.

Juhatusese ja nõukogu kõrval töötasid veel mitmed erikomisjonid, nagu tuletõrje ühingute normaal põhikirja väljatöötamise komisjon, ühingute juhatuskirjade väljatöötamise komisjon, tehniline komisjon õpetabelite väljatöötamiseks, rahalise loterii komisjon j. n. e, kokku 7 komisjoni, mis kokku pidasid 37 istangut.

Liikmeid oli Läti Tuletõrje Liidul aasta lõpuks 126 tuletõrje ühingat, aasta jooksul tuli juure 9 ja lahkus 6 ühingat.

Liidu poolt saadeti Saksamaale Bahrendorfi tuletõrje kooli kursusele end täiendama tuletõrje instruktorid A Strevkin ja M. Kruzen.

Tuletõrje juhtidele korraldati 15—16 juunil Riias tuletõrje kursused.

Liidu instruktorid H. Svonn, A. Strevkin, M. Kruzen ja Z. Anson käi-

sid kohapeal juhatuses andmas ja instrueerimas 12. ühingus.

Liidu poolt anti välja „Tuletõrje käsiraamat“ mille kokku seadis H. Svonn. Raamatu hind 1 latti eksemplar.

Samuti valmistati õpetabeleid, 6 tükki, mille komplekt maksab 4,5 latti.

Liidu poolt anti välja aasta jooksul 427 au- ja hoosusmärki.

Liidu kassa läbikäik oli 45.000 latti. Liidul oli aasta lõpul omakapitali 27.139.50 latti.

Liidu raamatukogu väärtus aasta lõpuks 539.08 latti.

Läti Tuletõrje Liidu kongress 4. ja 5. juunil.

Läti Tuletõrje Liit pidas 4. ja 5. juunil oma kongressi Riias, Riia mere rannas ja Majorenhofis.

Kongressi päevakorras oli Tuletõrje Liidu 1928. 1930. ja 1931. a. aruanded, revisjoni komisjoni aruanded, eelarve ja tegevuseplaan, valimised, põhikirja muutmine j. n. e.

Soome Tulekaitse ühingu aastakoosolek.

Soome Tulekaitse ühing (Palosuojelisyhdistys) pidas 11 aprillil oma aastakoosolekut. Ühing on rasket ajast hoolimata edukalt tegutsenud. Ühingul oli 95 tegev ja 137 toetajat liiget.

Ühing on aasta jooksul kaasa aidanud mitme tulekaitsesse puutuva seaduse väljatöötamisel, on valitsuse asutustega ja seltskondlike organisatsioonidega olnud tihedas koostöös, püüdes selgitada ja kaitsta tulekaitse ja tuletõrje huviseid.

Tuletõrje juhtidele korraldati aprilli kuul Helsingis kahenädalalise kestvusega kursused.

Politsei ülemate kursusel peeti 3 loengut tuletõrje ja tulekaitse alalt. Samuti peeti loenguid üliõpilastele ja mitmes eriühingus.

Reservlipnik Olav Killisele, kes oli Hamburi tuletõrjes neli kuud õppimas, anti 5000 marka õpeabiraha.

Ühingu häälekandjat „Palovartija“ trükiti Soome ja Rootsi keeles. Tellijaid oli Soome keeles 1642 eksempl. ja Rootsi keeles 319 eksempl. Peale selle trükiti veel 8450 eksemplari, mis jaotati makсутa koolidele, omavalitsustele jne.

Tuletõrje seisukorra kohta koguti arvustiku teateid nii linnas kui maal, kokkuvõtted ilmusid „Palovartijas“. Korraldati mitmed tuletõrje riistade ja voolikute katsed (proovid).

Ühingu kassa läbikäik oli 421.916,55 S. marka. Sissetulekutest olid suuremad: valitsuse toetus 240.000 S. marka ja toetajatelt liikmetelt (kindlustusseltsidelt, omavalitsustelt, mitmesugustelt ühingutelt jne.) 118.950 S. marka.

Ühingu juhatusesse valiti tagasi ametivanuse järele lahkunud G. V a s e n i u s ja A. B r e j l i n. K. A. A r e l l i asemele valiti uueks juhatuseliikmeks Dr. Y. V. P u h a k k a.

Tuletõrje kool Bahrensdorfi Saksamaal.

Brandenburgi provintsi Tuletõrje Liidul, Saksamaal, on asutatud Bahrensdorfi lossis tuletõrje kool. Kooli tänava aastased kursused on kindlaks määratud: I osas ülemtuletõrjujatele 6—11 juunil ja 15—20 augustil s. a. II osas, tuletõrje peameestele (brandmeistritele) 4—9 juunil ja 5—11 septembril.

Saksamaa tuletõrje kongress 5—8. augustil.

21. Saksamaa tuletõrje kongress peetakse tänava aastal, 5—8. augustil, Karlsruhe, Kongressi päevakord on üldjoontes järgmine: Reedel 5. augustil enne lõunat, kongressi avamine tuletõrje abinõude näitusega. Pärast lõunat kongressi üldkoosolek raekojas, õhtul kontsert linnaaias. L a u p ä e v a l 6. a u g u s t i l: Kongressi üldkoosolek, tehniliste ettekannetega, pärast lõunat tehnilised ettekanded valgustus ja kinopiltidega; õhtul sõbralik koosviibimine Rheini kaldal Rappenvörstis. P ü h a p ä e v a l 7. a u g u s t i l enne lõunat, kohalike tuletõrjete harjutused ja manööver, pärast seda kõigi tuletõrjete rongi-

käik läbi linna; õhtul aiapidu. E s m a s p ä e v a l 8. a u g u s t i l: Ettekanded ja kõned; õhtul lõpupidu. T e i s i p ä e v a l 9. a u g u s t i l: väljasõidud Karlsruhe ümbrusesse.

Kongressi korraldajateks on valitud rida komisjone, nagu aukomisjon, peakomisjon, rahanduskomisjon, korteri ja vastuvõtu komisjon, ajakirjanduse komisjon, näituse ja tehniline komisjon, pidu- ja harjutuste, liikumise ja korraldamise komisjonid.

Kongress peetakse Karlsruhe raekoja ruumides.

Saksamaal loodetakse, et rasket majanduslikust ajast hoolimata, elavalt võetakse osa kongressist.

Kongressi ajal korraldataval näitusel on järgmised osakonnad 1). Tuletõrje ajalooline arenemine 2). Tulekaitse 3). Tulekustutamine 4). Pääste ja sanitar ala.

Väljamaalastel tehakse kergendusi sissesõidu asjus Saksamaale ja hinnalandust raudteel.

Rahvusvahelise Tuletõrje Liidu kongress Londonis.

Rahvusvaheline Tuletõrje Liit pidas oma tänava aastase kongressi 25. mail Londonis.

Johannes Freimuth †

22. juunil s. a. lahkus jäädavalt siit ilmast üks populaarsemaid tuletõrjujaid, endine Tallinna linnatuletõrje komando ülem Johannes Freimuth.

Johannes Freimuth on sündinud 28. märtsil 1873. aastal Tallinnas. Hariduse sai selleaegses Tallinna linnakoolis. Kuueteistkümnene aastase poisina astus Freimuth raudtee peatehasesse vasepana ametisse ja teenis seal 23 aastat. 1892. a. astus noor Freimuth raudtee tehase tuletõrje komandosse tuletõrjujana. Olles agaramaid tuletõrjujaid, määrati ta 1903. aastal raudtee tehaste tuletõrje komando ülemaks. Hiljem astus ta Tallinna vabatahtliku tuletõrje ühingu ronijate jaoskonda, olles alguses liht liige, siis jaoskonnaülema abi ja jaoskonnaülem, lõpuks kuni oma surmani ronijate jaoskonna auliige (vanem tuletõrjuja).

20. detsembril 1912. aastal kutsuti J. Freimuth linna teenistusse palgaliseks tuletõrje ülemaks (brandmeistriks). Sel ajal oli linna tuletõrje komandos ainult 6 palgalist kutsari, kelle ülesandeks oli vabatahtliku tuletõrje aurupritse tulekahju kohale vedada. Maailma sõja ajal seati sisse alailne tuletõrje valve ja 1919. aastal võeti ametisse alaline palgaline tuletõrje komando.

Johannes Freimuthil on suured teened Tallinna linna tuletõrje komando arendamises ja üldse Tallinna tulekaitse ja tuletõrje edendamise alal. Freimuth oli ihu ja hingega tuletõrjuja, kes armastas seda suurt ja tähtsat tööd ja kes ka tegelikult tundis tuletõrje tööd, võib olla paremini kui keegi teine. Sarnast osavat ja julget ronijat, nagu oli Freimuth on harva, vähe on mehi, kes võisid temale järele teha.

Freimuth on tuntud ka kogu Eesti tuletõrje peres. E. Ü. Tuletõrje Liidu

asutamisel oli Freimuth kohe kogu hingega kaasas. Ta valiti 1919. aastal esimesena E. Ü. Tuletõrje Liidu revisjoni komisjoni ja oli selles ametis seitse aastat.

Freimuthi teeneid tuletõrje alal on hinnatud paljude hoolsus- ja aumärkidega. 1915. a. nimetati ta aukodaniku seisusesse. Muude aumärkide hulgas on tal ka E. Ü. Tuletõrje Liidu kõrgem hoolsusmärk.

Tallinna Sadama vabatahtlik tuletõrje ühing valis J. Freimuthi oma auliikmeks.

Peale tuletõrje tegevuse, oli Freimuth veel hoolas seltskonna tege lane ka paljudel muudel aladel. Ta oli Tallinna käsitöölise avitamise seltsi asutaja ja auliige. Oli „Estonia“ seltsi kauaaegne revisjonikomisjoni liige, o.ü. „Estonia teatrimaja“ revisjoni komisjoni liige, Tallinna meeste-lauluseltsi liige jne. jne.

Kui inimene oli J. Freimuth alati sõbralik, lahke, vastutulelik, valmis kaasaaitama ja kaastõmbama, ikka elurõõmus ja heastujus.

Pühapäeval, 5. juunil, oli J. Freimuthi viimane teekond Kaarli kiriku vanale kalmistule. Suur hulk kaasvõitlejaid tuletõrjujaid ja väga palju sõpru ning tuttavaid olid saatmas kadunud Freimuthi.

Kalmistul asetati tema kalmule suur hulk pärgasid. Sooje järelhüüdeid öeldi linna tuletõrje komando, Tallinna v. t. ü. ronijate jaoskonna, Tallinna Sadama vabatahtliku tuletõrje ühingu, Tallinna käsitöölise avitamise seltsi ja „Estonia“ seltsi poolt.

Puhka rahu tubli tuletõrjuja, Sinu mälestus jääb püsima Eesti tuletõrje peres.

Johannes Freimuth.

Tuletõrje ühingute tegevusest.

Pärnu tuletõrje tegevusest. Pärnu vabatahtlik tuletõrje ühing pidas 8. mail oma peakoosolekut. Juhatas abiesimees E. Oja, protokolleeris J. Rappak.

Pärnu tuletõrje tegevuspiirkonda kuulub Pärnu linn, mille pindala 26,42 ruut-kilomeetrit ja elamute arv umbes 3600. Ühingul on kasutada linna päralt olev pritsimaja, depoo ja teiste tarviliste ruumidega. Ühingul omal on õppetorn Vabadusväljal ja Raeküla jaoskonnal oma pritsimaja.

Meeskonna kokku kutsumine tuleõnnetuste korral sünnib 2. kiriku ja 6. tulekahju kella helistamise teel, peale selle on 50. tuletõrjuja korterisse sisse seatud signaal-kellad. Vett saadakse kaevudest, veebasseinist, Pärnu ja Sauga jõgedest.

Möödunud aastal juhtus Pärnus 23 tuleõnnetust, nendest oli 3 suurtulekahju, 2 keskmist ja 18 väikest. Tulekustutamisel on suureks abiks olnud löökauto (auto veetanki ja pritsiga) mis suurema osa tulekahjusid kustutab ilma üld-alarmita. See löökauto muretseti möödunud aastal. Osteti „Oaklandi“ autoalus ja ehitati see A/S. M. Seileri mootori-tehases tuletõrjeautoks. Linnavalitsuse poolt on tänava aastal antud kaks priikorterit, kus elavad ühingu autojuhid, et alati valmis olla väljasõiduks.

Ühingu kassa läbikäik oli 9943,79 kr. varanduse seis aasta lõpul 62.756,21 kr. Peakoosolek kinnitas aruande.

Eelarve 1932. a. peale, mis kokku seatud 12.760 krooni suuruses võeti vastu.

Ühingu esimeheks on A. Soosaar ja peameheks K. Lorenz.

Tartu tuletõrjele korraldati ootamatu häire. Kesknädala õhtul, 25. mail, korraldas Tartu-Valga prefekt J. Vareš Tartu tuletõrje valmisoleku kontrollimiseks ootamatu häire. „Tulekahju“ teadaanne anti kell 8,15 m. pritsimaja, et Viljandi tän. „Näituse hoone põleb“. Seitsme minuti pärast oli linna lentsalga mootorprits ühes lentsalga ülemaga kohal, viie minuti pärast andis mootorprits vett. Üldine häire anti kell 8,30. Vabatahtliku ühingu ronijate esimesed mehed ühes mootorpritsiga olid kohal kell 8,38 m. Samal ajal oli kohal ka peamees. Järgnesid vabataht-

likkude autod, käsipritsid jne. Esimene käsiprits hakkas vett andma kell 8,48 m., veemuretsejad andsid vett kell 8,51, aurupritsilt jõudis vesi Tiigi tän. nurgalt kell 8,56.

Vabatahtlikust meeskonnast oli välja tulnud 384 meest ehk 76%.

Narva tuletõrje tegevusest. Narvas on neli vabatahtlikku tuletõrje ühingut ja kolm vabrikute tuletõrje komandot. Kõigi tuletõrje organisatsioonide vahel valitseb sõbralik koostöö, peetakse ühiselt nõu, kuidas tegutseda. 29. aprillil peeti Narva tuletõrje peameeste koosolek, kus arutati kohaliku tuletõrje asjanduse paremale järjele tõstmist. Otsustati meeskonna väljaõpetamiseks tarvitusele võtta kindel õppekava. Peale teoreetiliste ja praktiliste õppuste hakatakse tuletõrjujatele korraldama taktilisi õppusi linnas ja väljaspool linna. Tuletõrje juhtidele korraldatakse ekskursionsioone vabrikute tuletõrje sisseseadega tutvunemiseks.

Õppekava töötas välja Narva v. t. ühing ja see kava leidis heakskiitmist ka kõigi teiste Narva tuletõrje organisatsioonide poolt

Harjutustega on juba tehtud algust.

Pankjavitsa tuletõrje ühing. Petserimaal, pidas 24 aprillil peakoosolekut. Uueks peameheks valiti Joh. Lepik abipeameheks A. Seemann. Aasta jooksul on Pankjavitsa tuletõrje ühing käinud seitsmel tulekahjul kustutamas tuld. Võitlus tule vastu on Petserimaal eriti raske, sest sagedasti tehakse inimeste poolt isegi takistusi tulekustutamisele.

Ühing on muretsenud omale maa tüki, kuhu ehitab pritsikuuri, mis aga praegu pooleli, kuna ühingul puudub raha.

Timo vabatahtlik tuletõrje ühing, Võrumaal pidas 1. mail oma aastakoosoleku. Ühingu kassa läbikäik oli 374,5 krooni, eelarve võeti vastu 584 kr. suuruses. Möödunud aastal muretsets ühing omale ühe käsipritsi voolikutega ja muud varustust. Uuel aastal on kavatsus muretseda veel üks käsiprits. Ühing on aga, nagu „Võru Teataja“ kirjutab, teinud väga imeliku otsuse, nimelt otsustati hüdropulti mitte

Narva Kalevi Manufaktuur

end. parun A. L. Stieglitzi kalevivabrik,
ASUTATUD 1847. A.

Valmistab suures valikus:

daamide ja
härrade
moodsaid
palitu ning
ülikonnariideid,
kaitseväelaste
mantli ja
ülikonnariideid
ja koolilaste
palitu ja
ülikonnariideid.

Kauplus Narvas, Kalevivabriku juures.

Avatud äripäevadel kella 9—5,
ja laupäevadel kella 9—4.

Ladu en-gros: Tallinn, Jaani 11.

Kõnetr. 446-36 ja 446-38.

Nõudke kõikjal meie kaupa!

Tule hävitustöö maikuul.

Ränk tuleõnnetus Veltsal. Ööl vastu 30. aprilli süttis põlema Veltsa vallas Piisu külas, Mängu talus, Hans Kuusmanni elumaja ühekatuse all oleva aida ja rehega, Tules hukkus kogu talu varandus, rehepeksugarnitur, 3 hobust, 7 siga, 4 lammast, kogu talu vili ja loomatoit. Omaniku kahju 10.000 krooni. Oletatakse süütamist.

13 looma jäid tulle. Valgamaal, Uniküla asunduses süüdati põlema Mäeotsa talu karjalaut. Tulle jäid 8 kari-looma, 2 hobust, 3 lammast ja 8 kana.

Mööda sõitev lokomobiil süütas talu. 30. aprillil põles maha Kärstna vallas „Pika“ talu maa peal, Hans Metsa elumaja ja ait. Majaomanik seletas, et enne tulekahju algust sõitnud mööda Jakob Puutse isesõitja lokomobiil, mille korstnast tulnud sädemed võisid süüdata majakatuse. Range tuule ja kuiva tõttu ei saanud kustutada tuld. Kahju 3000 krooni.

Tuli ähvardas tervet Värska alevit Värska alevis pääsis 16. mail teadmata kombel tuli lahti Aleksander Tujevi kuuris, mis asus keskpuuhooneid. Tuli võttis ruttu võimust ja peagi oli leekides kahekordne elumaja. Tuli levines kiiresti, päästa ei suudetud midagi, ainult inimesed said häda vaevu välja. Elumajas asuva kaupluse kaup hävines tules. Tuli ähvardas kogu alevit. Kahju 21.000 krooni. Tuli arvatakse alguse saanud mahavisatud paberrossi otsast.

Kadrinas põles meierei. Nelipühi viimasel pühal puhkes Kadrinas P. k. „Estonia“ meiereis tuli lahti. Meierei korstnast olid mõned sädemed katusse sattunud ja seal süüdanud tule. Osa katust seisis juba leekides. Kuna hädaoht suur oli, paluti abi Rakverest, kuid Kadrina oma tuletõrje suutis 20 minuti jooksul tulele panna piiri, põles ära ainult pool katust. Kahju 1750 krooni.

Kaks tulekahju Virumaal. Nelipühade ajal oli Virumaal mitu tulekahju. Esimesel pühal põles Rägavere vallas, Mai Kruusmanni elumaja maani maha. Hoone oli vana umbes 150 aastat, selle väärtus polnud väga suur, kuid tulle jäi ka 100 krooni puha straha. Tuli sai alguse hooletusest,

Teisel pühal põles Haljala vallas P. Eveli karjalaut. Tuli arvatakse alguse

saanud majaomaniku 4 aastase poja käest.

Tuli hävitas talu. Ööl vastu 23. maid põles maani maha, Virumaal, Avanduse vallas, Rohu külas, Hans Kirksi elumaja. Tuli algas öösel, kui majarahvas rahulikult magas, juhuslik möödamineja äratas majarahva, kes suutis end häda vaevu päästa. Päästa suudeti 2 hobust ja osa majakraami. Seitse lehma hukkusid tules. Tulekahjule ruttasid Avanduse ja Kirna tuletõrjed, kuid tuld ei suudetud enam kustutada. Kahju 11.000 krooni.

Mõnipäev hiljem selgus, et selle talu ja aprillikuul Anette Kuusleri talu oli põlema pannud sama küla elanik Verner Kuusler. Süütaja oli oma kohutava teo teinud öieti ilma mingi põhjusega, nii öelda „ajaviiteks“.

Poeg süütas isa talu. Teisipäeval, 24. mail kella 1/212 süttis põlema Valgamaal Helme vallas, Tõõrimäe talu elumaja ühes rehega ja hävines täielikult. Hooned olid kindlustatud 2000 kr. eest, kuid tegelik kahju on palju suurem. Selgus, et talu oli põlema süüdanud omaniku Johanson poeg, 19 aastane Karl, kes elukommetelt allakäinud ja viimasel ajal ilma tööta ja kodutult ringi hulkus. Tulekahju eel oli teda nähtud talus liikumas ja hiljem metsa jooksvat.

Terve küla tuleohus. Teisipäeval, 24. mai, hommikul süttis põlema, Narva vallas, Saarkülas Nikolai Habukini elumaja, mis maha põles ühes kõrvaliste hoonetega. Tulle jäi kogu majakraam, 1 lehm ja 2 siga. Kahju 4900 kr. Habukini hoonete juurest kandus tuli naabri D. Ukleika tallu, kus maha põlesid 2 väikest maja. Kahju 2500 krooni.

Tule ähvarduse all oli kogu küla, kuna majad vene-ingeri külades asuvad lähestikku. Kohale ruttasid Väiküla, Kallivere ja Narva-Jõesuu tuletõrjed. Ka Narvast tuli tuletõrje kohale. Nende ühisel jõupingutusel saadi päästa küla.

Tuli sai Habukini maja juures alguse vigasest korstnast.

Pikne süütas talu. Ööl vastu esmaspäeva, 23 mail, käis üle Valgamaa äge pikse hoog, Väik löi põlema Valga läheduses oleva Tundre talu rehi, millest süttis põlema ka elumaja. Kahju 3000 kr.

Kauaaegset endist Eesti Tuletõrje Liidu revisjoni komisjoni liiget

Johannes Freimuth'i

mälestab sügavas leinas

Eesti Üleriikline Tuletõrje Liit.

Surma läbi lahkunud unustamata auliiget

Johannes Freimuth'i

mälestab sügavas leinas

**Tallinna Sadama
vabatahtlik tuletõrje ühing.**

EESTI PUNASE RISTI

SAMARIITLANE

Eesti Punase Risti samariitlaste häälekandja.

Vastutav toimetaja Dr. B. Voogas.

Ilmub „Tuletõrje Teated“ lisana üks kord kuus.

Nr. 6.

*

Juuni

1932 a.

Eesti Punase Risti Samariitlaste Üldjuhi korraldused.

Tallinna koondusele.

1. Kinnitan Tallinna koonduse Nais-
saare üksiku rühma asutamist 20. V.
32. a.

2. Kinnitan Naissaare rühma juhiks
h-ra velsker Voldemar Nikula ja juhi
abiks h-ra Jaan Aben'i arvates 20. V.
32. a.

Harjumaa koondusele.

Kinnitan Harjumaa koonduse Loksa
kolonni juhiks h-ra Gustav Elhi, arva-
tes 15. II. 32. a.

Pärnu koondusele.

1. Kinnitan Pärnu koonduse vane-
maks konsultandiks h-ra Dr. Jaan
Kukk'e, arvates 14. II. 32. a.

2. Kinnitan Pärnu koonduse I. kolonni
konsultandiks prl. Dr. Paula Vrein-
thal'i, arvates 17. V. 32. a.

3. Kinnitan Pärnu koonduse I. kolonni
juhiks h-ra velsker Teodor Janson'i ja
juhi abiks prl. Alice Meo, arvates 17.
V. 32. a.

Pärnumaa koondusele.

1. Kinnitan Pärnumaa koonduse
vanemaks konsultandiks h-ra Dr. Hans
Uustalu, arvates 15. II. 32. a.

2. Kinnitan Pärnumaa koonduse
Pärnumaa Kaubanduskooli kolonni kon-
sultandiks h-ra Dr. August Normann'i,
arvates 1. V. 32. a.

3. Kinnitan Pärnumaa koonduse
Pärnumaa Kaubanduskooli kolonni
juhiks, h-ra velsker Peeter Sirvinsky't
arvates 1. V. 32. a.

Dr. B. Voogas.

E. P. R. Samariitlaste üldjuht.

Samariitlased ja gaasikaitse.

Avaldame siinjuures toimetusele saadetud kirja, mida ruumipuudusel seni ei saanud avaldada, ja ühtlasi vastused selle kirjale.

Cand. chem. D. Buxhoevdeni artikli puhul „Tuletõrje ja samariitlaste kohused gaasiohu ajal.

H-ra cand. chem. D. Buxhoveden on täiesti õieti tähelepannud väidet, et degaaseerimine tuleks teha kohaliku tuletõrje kohuseks, sest tuletõrje on hästi organiseeritud üksus, on varustatud moodsate liikumise abinõudega, on harjunud koostötama, oskab gaasitorbikutes tegutseda ka väga raskest oludes, tal on kogemused abiandmise alal kannatada saanutele, kuid artikli autor leiab siiski, et degaaseer-

rimise vajadusel on tuletõrje oma otsekohese ülesannete täitmisega (tulekusutamisega) seotud, millepärast tuleks degaaseerimise ülesanded Punase Risti samariitlaste pääle panna. Selle küsimuse otsustamisel minu arvates tuleks veel sellega ka arvestada, et gaasikaitset tuleb organiseerida, mitte üksi linnades, vaid ka alevites, raudtee sõlmjäämades jne. Meil on praegu enam vähem neis kohtades olemas juba tuletõrje

ja kaitseliidu üksused ühes naisjaoskondadega. Sõja puhul on keskealised mehed kaitseväes, mistõttu juba tule-
tõrje ja kaitseliidu mees read kuivavad kokku, kust võtta siis veel isikuid samariitlaste organisatsiooni jaoks? Paljude tule-
tõrje ja kaitseliidu üksuste juures on väljakujunenud sanitar jaoskonnad ning isegi tule-
tõrjes ei ole nende päämiseks ülesandeks tulekustutamine, vaid kannatanuile abiandmine. Olen nõus, kui öeldakse, et need jaoskonnad ei ole veel tarvilikult õpetatud ja neid on vähe, kuid minu arvates ei õigusta see veel väidet, et neid ei saaks tarvilikult välja-arendada ja õpetada.

Meil on harjutud rääkima, et igalpool armastatakse lajutada, kuid sellest hoolimata lajutatakse meil ka seltskond-
listes eluavaldistes. Võib näiteks ette-
tuua, et on alevikke, kus iga 25—30 isiku kohta, seal hulgas ka lapsed, üks ühing tuleb ja sellepärast kiratsevad kõik, sest igaüks veab elu omapoole ning ei ole kohalikkell elanikkell mingit kasu, et alevikkus on paarkümmend ühingu esimeest ja mõnikümmend juha-
tuse liiget. Seltskondlik elu oleks palju intensiivsem, kui neid seltsi 20 asemel 5 või 6 oleks, sest siin võib õigusega öelda, et killustamine nõrgendab jõude. Minu arvates tegeliku elu väljaspool linnasid vaadeldes degaaseerimise kohuste teostamist oma pääle peaks võtma olemas-olev tule-
tõrje ehk kaitseliidu organisatsioon.

Organisatsiooni ühtlustamise mõttes tuleks aga gaasikaitse teostamine läbi viia niihästi linnas kui ka maal ühe-
sihiliste ja ühenimeliste organisatsioonide kaudu.

P. Martinov.

Elva v. tule-
tõrje peamees.

Pea ütlema, et ülaltoodud kirjutises härra P. Martinov'i poolt avaldatud mõtled on kahjuks rajatud puudulikel andmeil, sellepärast loen ma oma kohuseks siinkohal sõna võtta.

Härra Martinovi kirjutisest võib väljalugeda, nagu oleks Punase Risti Samariitlaste organisatsioon üleaarune.

Eesti Punane Rist põhjenedes Genfi konventsioonile ja ühinedes ideelise solidaarsuse põhimõtetega, mis ühendavad kõiki Punase Risti Seltse kogu maailmas, ja milledega ühinenud ka Eesti Vabariik on võtnud enda peale rea kohustusi nii sõja kui ka rahuajal, mil-

lede hulka kuulub ka sanitar, sotsiaaltervishoiu ja hoolekande alade korraldamine.

Üks neist ülesannetest on riigikaitse huvides ettevalmistada ja organiseerida vastavat sanitarpersonaali, sanitarvarustust jne., vähe seda, ettevalmistada tervet rahvast tuleviku sõjaohutude vastu, et iga kodanik oleks teadlik mida teha oma ja ümbruse kaitseks ning mida teha siis, kui teda on siiski tabanud katastroof.

Kui keegi arvab, et üksikute sanitarüksustega võib tulevikusõjas midagi ärateta, siis eksib ta.

Esiteks abiandmine sünnib teistsugustes tingimustes kui harilikult nii gaasitatud kui ka väljaspool gaasitatud piirkonda: töötamine gaasikindlates ülikondades ja torbikutes; abiandmise tehnika; abiandmise kiirus, sest iga kaotatud minut mõjub saatuslikult mürgistatu seisukorrale; mürgistatute transport, sest ka kergeid mürgistatuid tuleb ärakanda; mürgistatud on ka haavatud ja vigastatud; eriti sisseseatud abiandmispunktid, varjendid, haigemajad jne

Teiseks peab arvestama, et mürgitused on harilikult massilised,

Kolmandaks, sanitarüksused, missugused töötavad vastavate organisatsioonide juures (Kaitsevägi, Kaitseliit, Tule-
tõrje jne.) ei tohi iialgi unustada, et eestkätt täidavad nemad omi vastulus-
rikkaid ülesandeid otsekohe oma meeskondade suhtes, kellelel tähtsad ülesanded täita.

Ükski riik ei suudaks terve oma regulaar sanitarpersonaliga haarata ja valitseda tekkinud katastroofilist olukorda, kui rahvas ise appi ei tule.

Aeg kirjutab ette meile uut sanitar-
taktikat, nii üksikute organisatsioonide ja asutiste, kui ka terve rahva suhtes. Kui varem oli küllalt sanitarasutistest, salkadest, esmaabiandjaist jne., siis tulevikus on sellest vähe. Minu arvates, peab igaüks ennast tulevikus varustama kõige hädavajalisema sanitarvarustusega ja teadma millal ja kuidas temaga ümberkäia. Nimetame seda enese-
kaitseks ja eneseabiks.

See põhimõte ongi üks tähtsamaid Punase Risti Samariitlaste organisatsiooni sihte. Punase Risti Samariitlus taotleb peamiselt järgmiseid sihte:

1. Kasvatusline, kehaline kui ka mo-
raalne.

„Terve vaim — terves kehas“ on iga Punase Risti samariitlase de-viis.

2. Koolitada ja arendada endas tead-misi, esmaabi, sotsiaaltervishoiu, gaasikaitse, sanitartaktika ja muu-del aladel ja oskust tegutseda nendel aladel.
3. „Aita ligimest“ igal ajal ja igal kohal.
4. Organiseeritud olla rahva õnne-tuste ja katastroofide, nagu taudid, gaasisõda jne. kordadel abistama ligimesi ja iseennast.

Punase Risti aastased kogemused näitavad, et kursuste ja loengute näol ei jõua kuigi kaugele. Harjutused ja kordamised tuhandetes variatsioonides ja täienduskursused loovad kindlaid kogemusi. Selleks aga on tarvilik süs-teem ja organisatsioon.

Oma konstruktsiooni poolest on Punase Risti Samariitlaste organisat-sioon niivõrd paenduv ja lihtne, et tema läbiviimine on võimalik igas olukorras ja kohas, kus leiduvad arstid ehk vels-kerid või õed.

Sealjuures ei takista Punase Risti Samariitlaste organisatsioon sugugi omi liikmetele osavõtmist ja kohuste täitmist ka isegi samalaadisel tegevuspõllul mujal organisatsioonides, nagu Kaitse-liidus, Tuletõrjes jne.

Iga kodanik, olgu ta tuletõrjuja või kaitseliitlane, sõdur või põllumees, naine või mees peab samariitlane olema, kui ta tahab julge ja rahulik olla oma tule-viku eest.

Gaasikaitse korraldus on väga laia-ulatusline ja mitmekesine. Igal organi-satsioonil olgu ta Tuletõrje, Kaitse-liit, Punane Rist, Politsei jne. on suured ja rasked ülesanded täita. Jäägu siin iga organisatsioon oma liistu juure ja täitku omi ülesandeid hästi, aga ärgu ahnit-segu veel võõraid ülesandeid oma kätte, mis nõrgestaks organisatsiooni jõudu.

Vaevalt annaks häid tagajärgi üksi-kute organisatsioonide laiendatud eri-üksuste nagu sanitar ja muude loomine, mis nõuaks organisatsioonidelt kulusid, vastavat juhtivat personaali, mis tekitaks asjatuid arusaamatusi jne.

Gaasikaitse korralduses peab valit-sema ühine põhimõte ja süsteem, ots-tarbekohane tööjaotus ja tihe organisat-sioonide vaheline koostöö, et saavutada maksimumi kokkuhoidu ja optimumi tegevuses.

Ö. Ü. T. Gaasikaitse Komitee esialg-ses kavas on mõeldud tööjaotus üld-joontes järgmiselt:

1. Punane Rist — sanitarpersonali ettevalmistamine ja sanitarala kor-roraldamine.
2. Kaitse-liit — Degaaseerimine. Ak-tiivne gaasikaitse.
3. Tuletõrje — Tuleõnnetused. Dega-a-seerimine. Päästekomandode loo-mine.
4. Omavalitsused — Degaaseerimine (majaomanikud). Kollektiiv kaitse (varjendid). Toiduainete ja joogi-vee hoid.
5. Politsei — Side. Julgeoleku ja korra eest hoolitsemine. Elanik-kude evakuatsioon.
6. Teedeministerium — Liikumine.

Mis puutub lajutamisesse seltskond-listes eluavalduis, siis võiks kõige vähem sarnast etteheidet teha Punasele Ristile, kes alati on püüdnud sidet leida organisatsioonidega nagu Kaitse-liit, Tuletõrje ja teised, ja ühtlustada selts-kondlist tööd.

Tegelikus elus näeme sagedasti teist pilti. Ideed, mis vaikselt on Punases Ristis küpsenud ja kandejõu kohaselt elluviidud, saavad uuesti tekkivate selt-side poolt ülevõetud ja sageli riikliku toetusega elluviidud.

Tekib paraleel töö.

Nii näiteks, vabadussõja aegu algas Punane Rist tuberkuloosi vastu võitlemise tööd — kutsuti ellu kopsu-haigete sanatoorium, nõuandepunktid jne., kusjuures teostati seda minimaal-sete kuludega. Hiljem tekib tuberku-loosi vastu võitlemise liit, missugune saab suurt riiklist toetust, näit. 1932. a. üle 100.000 kr., kusjuures võrreldes aruandeid kulud on seal märksa suu-remad.

Ehk jällegi Punase Risti poolt pandi 1924. a. alus samariitlaste liikumisele. Hiljem algab Naiskodukaitse paraleel-tööd Punase Ristiga.

Kui tahame, et seltskondlisest tööst oleks riigile ja rahvale kasu ja abi, peame seda tegema otstarbekohase tööjaotusega ja ühisel meelel ning jõul.

Dr. B. Voogas.
Punase Risti abipresident.

Mulle paistab, et h-ra Martinov kirjutades vastuse minu artiklile „Tuletõrje ja samariitlaste kohused gaasi-ohu ajal“ ei olnud küllaldaselt süvenenud temasse ehk ta arvestab ainult olukorraga väiksemas alevis. On väga suur vahe- kas sattub lennukite pealetungi alla suurlinn või alev. Esimeses on iga mahaheidetud pomm hävitav: ta purustab või süütab maju või gaasitab tänavaid, mis on ümbritsetud kõrgetest majadest, kuna alevites, kus majad ehitatud harvemalt, oht ei ole nii suur, iseäranis tekkivate tulekahjude suhtes. Minu arvates tuletõrje üksinda, ka kõige paremini organiseeritud rahuajal, ei saa hakkama selle raske ülesandega ja eriülesanded, nagu abiandmine, jäägu ikkagi organisatsioonidele, kes selleks otstarbeks on ettenähtud ja selleks saanud vajaliku väljaõppe.

Degaaseerimise kohta kahtlen samuti, et tuletõrje saab hakkama sellega üksinda. Degaaseerimisel on tähtis, et sõjagaas saaks hävitatud kiirelt. Lennukite pealetungil linnale, meil on tege-

mist mitte ühe n. n. „gaasipesaga“, vaid, kogu linna territoorium saab neid täis olema. Sellepärast mina isiklikult väidan, et degaaseerimissalku tuleks ettenäha ainult suuremate platside, tööstuste ja asutiste juures, kelle ülesandeks on ainult selles piiratud rajoonis hävitada sõjagaase. Minu arvates peaks iga linna maja juures olema isik, kes olles varustatud nõuetavate abinõudega, teostab degaaseerimise gaasipommi lõhkemisel selle maja läheduses. Sel puhul tuleksid 4—6 majast välja isikud ja toimiksid kohapeal degaaseerimise ruttu. Langeks välja degaaseerimissalkade asjata jooksmine ühest gaasipesast teise, mis viidab aega, nõuab jõudu, transportiabinõusid ja korralikult töötavat sidet.

Kui kõikides organisatsioonides valitseb üksmeel ja üks siht, siis küll ei tohiks ette tulla „sellepärast kiratsevad kõik, sest igaüks veab elu oma poole.“

D. Buxhoevden
cand. chem.

EESTI NOORTE PUNANE RIST

NAHATÖÖKODA

NIGULISTE TÄN. Nr. 12. TELEFON 482-73

**Tarvitage
kodumaa
saadusi!**

Eesti Noorte Punase Risti nahktööd tehakse kodumaa nahast; välismaalt toodud materjale tarvitakse nende juures vähimal määral.

E. N. P. R. Nahktööde kvaliteet on kõrge!

Eesti Noorte Punase Risti nahktööd on Eestis olnud näitustel kroonitud kõrgemate auhindadega.

E. N. P. R. nahktööde hind on odav!

Ratsionaliseerides valmistusviisi oleme nahktööde hinda 1932. a. suuresti alandanud.

E. N. P. R. nahktöid on suurel arvul laos.

Nahktööde tagavara Töökoja laos on küllal suur, et rahuldada ostjate soovisid täiel määral.

Eritellimised täidetakse kiiresti.

Töökoda valmistab nahktöid igasuguste joonistuste ja ka tellijate poolt antud ideede järgi. Tellimised täidetakse täpselt antud tähtaegadeks.

Vähemaid tuletõrje abinõusid, mütsiembleeme, märke nõöpe, ja kirjandust: põhikirju aruande lehti, liikme raamatuid, müüakse Liidu laohinnaga:

Tartus:

Vana uul. nr. 1 A. Reinkordti äris, tel. 790.

Narvas:

Joala tän. nr. 26 Jaan Essensoni puduk. tel. 207.

Rakveres:

Pikk tän. 11 Roman Jürgensi äris, tel. 247.

Pärnus:

Rüütli tän. nr. 41 K. Lorenzi äris. Telefon 31.

Võrus:

Jüri tän. 14 S. Songi, tel. 130.

Paides:

K. Thomson, H. Kulli kaupluses, Turuplats.

Viljandis:

Tartu t. 22, J. Rebase riidevärv. vabrikus. Tel. 55.

Samas kohtades võetakse vastu ka tellimisi igasuguse muu tuletõrjate varustusele.

Tähelepanuks tuletõrje ühingutele.

Käsipritse

== vask õhukatlagaga ==

mitmesuguses suuruses on alati saada
Liidu laos, Tallinnas, Pikk tän. nr. 43
hinnaga

Vaskkupliga, tsil. läbimõõt	100 mm.	—	Kr. 400.—
"	"	"	100 mm. — " 465.—
"	"	"	88 mm. — " 365.—
Malmkupliga	"	"	80 mm. — " 350.—

Voolikud tulevad eraldi muret-
seda, neid pritsiga kaasa ei anta.

Hinnakiri

Üleriikliku Tuletõrje Liidu laos olevate tuletõrje-abinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Narva mnt. 12. Telefoni nr. 312-65.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Adjutandi-paelad, suured . . . tk.	11.—	Kontrollraam. tk.	—,08
Auto-märgid "	—,60	Põhikirjad, normaal "	—,05
Faklid, petroleumi, vasest "	5,50	Rinnamärgid väiksed, kuld ja hõbe "	—,75
Hüdropult vasest kaaneta "	35.—	Suitsumasked "	25.—
" kaanega "	38.—	Suitsumaski tagavara filtrid "	3,50
Hüdropult vasest, kaanega seljas kantav "	66.—	Signaal-pasunad, suured 42 cm. "	5,25
" raudplek. k—ta "	33.—	" " 17 cm. nikeld. "	2.—
Hoolsusmärk, kõrgem "	50.—	" " 180/mm. 2 hääli "	4,25
" I. klassi rist dipl. sises	8.—	Tulekahju teatamiskoha sildid "	1,50
" II. hõbe "	6,50	Tärnid, pagunid, suured, kullat. "	—,50
" III. "	6.—	" väikesed, hõbet. "	—,35
I. järgu hoolsusmärk miniatüüris ühes rosetiga "	2,75	Teenistus-märgid, kõik aastad "	1,50
Isoleer-tangid "	2,50	Tõrvikud "	55 s. ja 75 s
Jaoskonna märgid I. "	0,20	Veetorujuhe 2* vindiga ehk Storz "	20.—
" II.—V. R. W. "	0,28	" 2 ^{1/2} Storz "	22.—
Karabiiner keskmise väike "	2,50 ja 3,50	Voolikud-spiraal 32 mm (1 ^{1/4}) m et. "	5.—
" " "	—,90	" " 38 " (1 ^{1/2}) " "	6,25
Karguprits "	60.—	" " 44 " (1 ^{3/4}) " "	7,25
Kiivrid, meesk., nahkrihm. "	10.—	" " 52 " (2) " "	7,75
Kiivrid meeskonnale "	11,50	" " 57 " (2 ^{1/4}) " "	9.—
" ronijatele "	13.—	" " 63 " (2 ^{1/2}) " "	10.—
" ülematele "	17.—	" " 74 " (3) " "	15.—
" peamehele "	18.—	" " 88 " (3 ^{1/2}) " "	18.—
Kiivri embleem "	2.—	" väljaviske "	
" roset "	—,50	" 32 mm (1 ^{1/4}) "	1,50
Kirves, töömehe, varreta "	3,50	" 38 " (1 ^{1/2}) "	1,70
Kirve-tupp nahast "	2,25	" 44 " (1 ^{3/4}) "	1,90
" vasest "	4.—	" 52 " (2*) kuni 12 atm. "	2.—
Kukla-kaitsed "	2,50	" 57 " (2 ^{1/4}) " 12 " "	2,40
Kummirõngad 2* "	—,20	" 63 " (2 ^{1/2}) " 12 " "	2,50
" 2 ^{1/2} "	—,25	" 70 " (2 ^{3/4}) kuni 25 atm. "	2,75
" 3* "	—,35	" 74 " (3*) " 12 " "	3,00
Käesidemed juhataste liikmetele "	20.—22.—	Vooliku parand. nõõbid, vasest tk. "	—,30
Käesidemed korrapidajatele "	2,50—3.—	" riie meeter	1,50
Lipuvarda kullatud otsad "	25.—	" lappim. klam. 44 " (1 ^{3/4}) " "	1.—
Liidu-märgid, hõbetatud, juhataste liikmetele "	1,50	" " 52 " (2*) " "	1,10
" " bronzs, lihtliikmetele "	1,50	" " 63 " (2 ^{1/2}) " "	1,25
Labidad, terasest "	—,50	Vööd meeskonnale tk.	4,25
Mundri-nõõbid suured —kullatud "	—,10	" " voodriga tk.	6.—
" " —kuldamata "	—,8	Vöö-riie meeter	1,50
" " väiksed —kullatud "	—,8	Vöö-rõngad vask tk.	3,75
Medal, kuld "	5.—	Ämbrid-puldaniist "	3,50
" hõbe "	4,50	Ühend. vindiga 32 mm (1 ^{1/4}) "	7.—
Mütsi-märgid, kullatud "	—,40	" " 38 " (1 ^{1/2}) "	7,75
Nõõrid ronijatele "	8,50	" " 44 " (1 ^{3/4}) "	8.—
Pootshaagid "	2,40	" " 52 " (2*) "	8,50
Räsiraamatud "	1,25	" " 52 " (2*) Storz "	8.—
Liikmekaardi raam. "	—,50	" " 63 " (2 ^{1/2}) " "	12,50
		" " 74 " (3*) " "	19.—
		Aruande planketid tk.	—,05
		Tuletõrje hymni noodid pasuna-koor kompl. "	—,60
		Tulekaitse "	—,10

Ostu juures tuleb ettenäidata seltsi poolt väljaantud volitus, sest laost võõrastele ei müüda.